

Daniel Daianu, 8 noiembrie 2021

Interviu acordat Hotnews.ro

Întrebări:

1. Ce estimări aveți cu privire la economia mondială pentru primăvara anului viitor?

R: Recuperarea/revenirea economica va continua, dar va fi inegala si perturbata inca de rupturi , dereglari in lanturi de aprovizionare, de socul la preturile energiei. In privinta PIB ca cifra agregata se va fi revenit la nivelul pre-pandemic in mare parte din economia globala. Vor fi insa dinamici diferite intre regiuni. Cifre ale FMI si ale altor institutii internationale, ale bancilor centrale mari, sunt elocvente in acest sens. Dar agregatul PIB nu reflecta evolutii inegale intre sectoare economice, ce sunt cauzate si de procese ce precedau izbucnirea Pandemiei; ma refer la noi tehnologii (inteligenta artificiala), digitalizare, etc.

Un fenomen ai zice curios pentru unii se observa in conditiile in care pretul ar egaliza automat cererea cu oferta: coabitare intre surplusuri si deficite de resurse, pe diverse pietee, pe piata muncii. Gandul ma duce aici la analizele lui Janos Kornai de dinainte de 1990, in care a examinat acest fenomen in "economii de penurie" (shortage economies), de comanda. Dar acest fenomen se vede si in economii de piata cand au loc socuri adverse foarte puternice, cand apare "rationare" (rationing), proliferare de intarzieri la plata, la livrari.

Pe piata energiei se manifesta un veritabil crunch din cauza dezechilibrului intre oferta si cerere, ultima crescuta puternic, abrupt dupa terminarea lock-downului. Piata energiei este si cu influente politice si geopolitice semnificative.

Revenirea economica rapida, lanturi de aprovizionare dereglate/rupte, socul preturilor la energie, etc. explica un puseu inflationist mare (ex: in SUA, 5% in Sept

fata de anul precedent; in zona euro, cca 4% in sept; in tari din Europa centrala si de Rasarit intre 5-7% tot in sept fata de anul trecut).

Exista controverse privind temporaritatea puseului inflationist, cat de persistent ar fi acest soc. Ingrijorari ale bancilor centrale sunt legate de faptul ca inflatie inalta persistenta ar "dezancora" asteptari inflationiste. Jerome Powell (Seful Fed), Andrew Bailey (Seful Bancii Angliei), Christine Lagarde (Presedintele BCE), la ultimele conferinte de presa, au avut de furca cu media in a lamuri forward guidance in conditii de mare incertitudine, ce se intelege prin caracter temporar al puseului inflationist.

Dar sa nu ne lasam inselati de rebound-ului economic mare in 2021 si, in unele situatii, si in 2022. In perspectiva, economiile dezvoltate cred ca vor reveni la crestere potentiala de 2-2,5% in termeni reali –asa cum s-a consemnat in ultimele decenii. Acest nivel are in vedere dinamici de productivitate, demografie, nivel de investitii, etc. Chiar daca in SUA se va aplica programul de peste 2,5 trilioane dolari (investitii infastructura, pentru schimbarile climatice, program social), iar in UE Planul de redresare si rezilienta de 750 miliarde euro –ambele, in esenta, politici industrial de anvergura, nu cred ca se poate mari in mod considerabil cresterea potentiala in mod sistematic. Aceste pachete, inerca, in opinia mea, sa atenueze impactul negativ al provocarilor viitoare mari, in principal efectele schimbarii de clima, si sa apere praguri de competitivitate.

Pandemia inca ravaseste teribil lumea, dar acolo unde rata de vaccinare este inalta (tarile dezvoltate), se poate spune ca razboiul va fi castigat nu peste multi ani. Virusul Covid-19 nu va dispere, inasa cu rate de vaccinare inalte si cu practici cu ajutorul carora omenirea a invins alte boli epidemice (poliomielita, variola, etc) se va razbi si vor fi tinuti la distanta eventuali mutanti

Mai este de notat o batalie mare, de supravietuire, ce este pe termen lung. In istoria Europei vorbim de razboiul de 30 ani din secolul 17 terminat prin pacea westfalica. Lupta cu efecte ale schimbarii de clima, ca amenintare existentiala, este unul pe termen lung, care va acoperi decenii; trebuie sa se realizeze neutralitatea emisiilor de carbon si repararea relatiei om-natura. Preturile la energie vor creste pana ce

energia regenerabila/curata va atinge masa critica necesara, se vor modifica preturile relative in economii, modul de viata in mod radical.

2. Ar afecta Europa un recul al primelor 2 mari economii? Dar România? Dacă da, cam cât timp ar dura până când am resimți acest recul și la noi?

R: Banuiesc ca va referiti la o crestere economica mai mica decat cea anticipata. Un recul, ca recesiune, nu vad posibil in SUA, in China, in 2022. Dar va exista un slowdown fata de rebound-ul puternic din 2021. Deja acest slowdown se lasa simtit in Europa si va afecta si Romania. Ai spune ca, prin prisma, situatiei de pe piata energiei, nu ar fi ceva rau – o cerere mai mica. In ansamblu, dinamica economica va fi influentata pe canalul cererii si cel al lanturilor de aprovizionare. Ca amintesc aceste lanturi, cred ca socurile din ultimii ani, o criza a globalizarii economice neinfranate, aspecte de securitate ce se impletesc cu considerente geopolitice, vor “regionaliza” lanturi de aprovizionare. Epoca management-ului “just in time”, ce se bazuia pe pietele globale vazute cu frictiuni neglijabile, este cred pe duca, fiindca au urcat costuri tranzactionale si incertitudinile sunt tot mai mari. Costuri tranzactionale mult crescute explica si coabitarea intre surplusuri si penurii pe pietele, mismatch-uri intre cerere si oferta. Cum spune Mervyn King, fost guvernator al Bancii Angliei, traim vremuri cu incertitudini radicale. Si avem evenimente extreme in lant...

Incetinirea cresterii PIB in marile economii va accentua ceea ce era oricum inevitabil in Romania: o diminuare a cresterii economice la 4-4,5% in anii urmasori, fata de un rebound al PIB de peste 7% in 2021. Aceasta dinamica este de judecat in raport cu doua forte ce actioneaza in sens contrar. O forta de potentare a cresterii, care este PNRR –este de vazut insa cat va fi acest program amplu si viguros fructificat. Si o forta cu efect contractionist: nevoia de consolidare bugetara, de reducere a deficitului bugetar la cca 3% in perspectiva lui 2024 --pntru a preveni intrarea intr-o capcana a indatorarii.

Economii mai versatile, mai reziliente, sunt cele care vor face mai bine socurilor adverse viitoare. Rezilienta (ce depinde de versatilitate), presupune capacitate inalta de adaptare/invatatare, rezerve publice si private considerabile, mecanisme de back up, solidaritate sociala (capital social) si structuri de management politic

adecvate. Aceste trasaturi privesc si mecanisme care reduc coeficientul de incompetenta, prostie, in luarea deciziilor la varf si corectia la timp a unor erori.

3. Cât de bine suntem pregătiți în fața unui recul economic al Americii și al Chinei?

R: Ipoteza este deci a unei incetiniri in economia globala fata de cresterea prognozata. Cererea externa fiind afectata, exportul poate fi diminuat. Trebuie sa avem in vedere si alti factori precum volumul si costul energiei importate, diferencialul de inflatie fata de alte state din UE, ce poate eroda competitivitatea economiei. Nici nu am avut politici industriale si de agrobusiness in Romania care sa urmareasca ameliorarea competitivitatii.

Nu in ultima instanta, conteaza reactia Fed-ului. Daca inflatia inalta va fi mai persistenta, este de asteptat ca banca centrala a SUA sa fie mai rapida in reducerea programului de active financiare, ceea ce ar influenta dobanzile pe pietele financiare globale –este acel tapering de care se tem multi (vezi episoade anterioare). Aceasta chiar daca BCE va fi mai rezervata in politica sa de QE probabil avand in vedere si situatia foarte eterogena a economiilor din zona euro si debt-trap-ul evocat. Una peste alta, un tapering al Fed mai grabnic va influenta negativ costul accesului la finantare externa.

Starea economiei romanesti depinde in principal de gospodarie acasa: daca vom avea un buget realist, credibil, pentru 2022; daca punem in aplicare PNRR in mod serios, ceea ce inseamna sa nu ne rezumam la a primi prefinantare de 3,7 miliarde euro si sa uitam de reforme si proiecte necesare, majore ; o buna conlucrare intre politica bugetara si cea a BNR, aranjamente financiare cu BCE si institutii financiare internationale, un bun dialog intre partenerii sociali (guvern, cercuri de afaceri, syndicate). In fine, depinde de existenta unui guvern cu sustinere parlamentara clara, care sa inspire incredere pe plan intern (aici este de redus un deficit acutizat in anii pandemiei) si extern. Este bine ca agentiile de rating nu au inrautatit perspectiva Romaniei.

4. Cum stăm cu consolidarea fiscală? Se putea mai mult, suntem ok așa cum e acum?

R: În 2021 se putea mai mult. Mai ales că avem un rebound economic de peste 7%, considerabil peste prognoza oficială inițială de puțin peste 4% creștere PIB. În opinia Consiliului Fiscal privind rectificarea bugetului public, se poate citi că ar fi fost bine că, exceptând cheltuieli legate de lupta cu pandemia și alte urgente (ex: ajutorul pentru familii lovite de inundații), posibile economii să fie orientate spre consolidare fiscală. În plus, operează și un deflator mai mare, care ajută execuția bugetară în acest an. Nu va fi greu să terminăm cu un deficit pe cash în jur de 7% din PIB, posibil chiar sub acest nivel. Pe ESA (metodologia europeană, care ține cont de angajamente) este de văzut că va fi în jur de 8% din PIB având în vedere costul măsurilor de atenuare a impactului socului prețurilor la energie.

Test mare va fi anul 2022. Trebuie să continuăm lupta cu Pandemia. Pe de altă parte, trebuie să facem un efort vizibil de a ne înscrie pe o traiectorie de reducere a deficitului bugetar. Un deficit ESA scăzut la sub 6,5% din PIB nu va fi ușor de atins. Trebuie să ținem în frau cheltuielile și să le facem cu chibzuintă. Dar nu mi se pare realist să se mizeze pe taxa prin inflație pentru a aduce deficitul la 3% în 2024. Drept este că se poate colecta mai bine și în documentul trimis de Guvern la Comisia Europeană se menționează o cadentă de corectie care să ducă deficitul structural la 6,2% în 2022, la 4,4% în 2023. În fapt, ameliorarea colectării de venituri fiscale, cumulat cu 2,5-3% din PIB, este văzută de Guvern până în 2026 –prin eficiența superioară a colectării și revedere a regimului fiscal. În patru ani ar fi un pas mediu de corectie de 1,5% din PIB, ceea ce este un efort major având în vedere că impulsul fiscal nu va mai fi pozitiv. Ar putea să fie compensat efectul contractionist al unei politici fiscale contraciclice de o absorbție masivă de resurse europene (prin CFM și PNRR) și investiții private mai mari. Dar aici lucrăm cu supoziții. Nici politica BNR nu va mai putea să fie atât de acomodativă cum a fost în 2020 și 2021.

Cu un pas mediu de corectie anuală de 1% din PIB, am ajunge la cca 3% deficit bugetar (ESA și structural) la orizontul lui 2026, cu o datorie publică (admitând că nu am avea o înrăutățire mare a costului de finanțare) stabilizată la cca. 60% --așa arată o analiză făcută la Consiliul Fiscal. Ar fi bine și așa dacă pietele ar avea răbdare

cu Romania si, mai ales daca am avea si o stare considerabil mai buna a balantelor externe.

Deficitul de cont curent va fi in 2021 probabil in jur de 6,5%, cu o deteriorare a gradului de acoperire nu prin indatorare –ajuns probabil la sub 2/3. Nu este bine daca avem in vedere ca tarile din regiune au o situatie mult mai buna in privinta deficitelor externe. Romania iese din tablou in regiune, in UE in general, prin dimensiunea deficitelor externe. Avem o problema de competitivitate externa importanta.

Consolidarea bugetara depinde de politica salariala si regimul pensiilor, de reforma acestora. Trebuie sa se revina la reguli clare, acceptate, sa se renunte la miscari discreționare ce pot destabiliza bugetul; cresterea necesara a unor cheltuieli trebuie sa fie compensata de cresterea veniturilor bugetului public.

Consolidarea bugetara depinde si de regimul fiscal; acest regim la noi este inechitabil prin tot felul de exceptii si portite, nu are componenta de solidaritate intalnita in tari, cele mai multe in UE, cu care ne comparam. Evaziunea fiscala si arbitrajul (tax avoidance) sunt practicate asiduu. Noroc cu recentul acord international privind impozitarea companiilor globale cu cel putin 15%. Dar nu este suficient. Combaterea practicilor evaziioniste trebuie sa fie ferma. Daca vrem sa remediem subfinantarea cronica a educatiei, sanatatii publice, sa rezistam la socuri adverse puternice (cum este schimbarea climatica), trebuie sa ducem veniturile fiscale, inclusiv contributi, la cel putin 30-31% din PIB (de la cca 26-27% in prezent). Tine numai de vointa politica si de o coalitie a celor care inteleg ca o societate nu inseamna o simpla aglomerare de oameni, fiecare gandindu-se strict la buzunarul propriu.

5. De ce credeți că marile bănci centrale (inclusiv aici și BNR) nu au prevăzut persistența inflației, despre care spuneau că e mai degrabă un fenomen tranzitoriu?

R: Se afirma si acum ca puseul inflationist major este, in larga masura, tranzitoriu. Si este firesc sa gandim ca o soc pe latura ofertei, fie mare si

persistent, nu ar trebui sa produca o miscare a inflatiei in sus fara orizont de revenire la niveluri scazute. Nu neaparat deflatie, dar oricum, in tarile dezvoltate, sa coboare considerabil de la 4-5% acum.

O intrebare legitima este cum va afecta schimbarea climatica, prin taxa pe emisiile de carbon, preturile la energie, preturile relative in general. Fiindca energia este in toate! Este un pret tot atat de relevant, mai ales pentru tari de mica dimensiune si mari importatoare de energie, precum cursul de schimb. In masura in care energie regenerabila va fi la indemana pe scara larga, la preturi tot mai mici, tranzitia energetica va fi mai putin anevoioasa.

Sa revin insa la intrebarea Dvs direct. Modelele de baza, folosite de banci centrale de peste Ocean si in Europa (UE), anticipeaza o evolutie a inflatiei care sa conduca la revenirea in intervalul de tinta in cursul lui 2023. Este drept insa ca este un orizont ce poate fi deconcertant pentru cetatenii care sunt obsedati de grijile de zi cu zi, de pandemie si preturile alimentelor, la utilitati. Oamenii nici nu au treaba cu aceste instrumente analitice si afla de unele cifre, daca sunt interesati, din comunicate ale bancilor centrale –care au insa un limbaj alambicat.

Nu inflatia crescuta in 2021 peste tot este o dilema pentru bancile centrale, ci modul in care ar putea influenta asteptari inflationiste. Pe termen scurt acestea sunt influentate deja, cum rezulta din date, chestionare, din reactii ale pietelor. Pe termen mai lung este esential ca aceste expectatii sa nu fie mutate in sus in mod durabil, sa nu fie dezancorate.

Poate ca bancile centrale au subestimat cat de puternic este socul energetic. Dar nu aveau cum sa masoare perturbarile in lanturi de aprovizionare si nici acum nu se poate opera decat cu ipoteze, scenarii, privind refacerea acestora. Intervine si o dimensiune geopolitica adesea subestimata de analistii economici, care poate accentua cresteri de costuri, de inflatie. Avem si posibile spirale preturi/salarii, care si ele sunt greu de evaluat.

Fed, BCE, BoE nu au umblat (inca) la ratele de politica monetara si fiindca emit monede de rezerva si isi permit sa tolereze un nivel al inflatiei considerabil

peste tinte. Sa nu omitterem totodata ca noi cadre (frameworks) de politica monetara adoptate in aceste tari vorbesc de tolerarea unor rate de inflatie peste tinta daca se compenseaza perioade lungi cu inflatie sub tinta. In zona euro apar si discrepantele de situatie economica, de indatorare publica si private, intre Nord si Sud. Si se poate continua cu interpretari ale functiilor de reactie ale bancilor centrale in SUA, zona euro, Marea Britanie, Japonia.

Este adevarat ca imbatranirea populatiei poate modifica perspectiva inflatiei pe termen mai lung. Charles Goodhart si Manoj Pradhan considera ca dezinflatia provocata de globalizare (salarii mici asiatice si est-europene au lucrat in acest sens) este de domeniul trecutului, ca situatii schimbate pe pietele si imbatranirea populatiei va duce la presiuni inflationiste. Pe de alta parte se poate argumenta ca robotizarea poate accentua redundantele pe piata muncii. Nu este clara perspectiva inflatiei pe termen lung. Dar pe noi ne intereseaza acum perspectiva imediata si pe termen mediu.

Poate ca Fed, BCE si BoE nu se grabesc cu cresterea ratelor de politica monetara si fiindca exista o teama de o "capcana a datoriilor" (debt trap); datoriile private si publice au crescut mult dupa criza financiara globala, prin masurile din timpul Pandemiei. Este un fapt ca aceste datorii ar fi din ce in ce mai greu de rostogolit la dobanzi mult crescute. In 2014, seful de atunci al Bancii Reglementelor Internationale, Jaime Caruana, vorbea de o alocare defectuoasa a resurselor in economia globala, adica o slabire procesului de iesire (exit) si intrare (entry) pe pietele. Iar bancile centrale mari, au jucat un rol in acest sens. Se tot vorbește de companii zombie. Este o evolutie care apropie SUA si Europa de Japonia – sindromul japonez.

As mai spune ceva. Este foarte greu de evaluat efectele ale unor evenimente extreme, care produc puncte de inflexiune, non-liniaritati de anvergura. Pandemia nu a fost anticipata de guvernele lumii, desi au fost voci sonore care au avertizat ca sunt circumstante ce invita un astfel de eveniment extrem. Iar acum platim un pret teribil. Crypto-actiunile destul timp nu au fost considerate ca risc sistemic. Bancile centrale observa insa ca actiunile crypto creeaza circuite paralele, reprezinta o prelungire a sectorului financiar umbra si trebuie sa fie

reglementate. Faptul ca banci centrale au in vedere emiterea de moneda digitala tine de progresul tehnologic, digitalizarea proceselor.

Cazul economiilor emergente din UE, care nu sunt in zona euro, are relevanta speciala. Cresteri importante ale ratelor de politica monetara in aceste tari in partea a doua a acestui an le introduce in clasa economiilor emergente din lume care au reactionat vizibil la la puseul inflationist major. Si nu este de mirare. Dar nu se poate afirma ca au subestimat persistenta inflatiei, ci, eventual, socul combinat al perturbarilor in lanturi de aprovizionare cu preturile le energie. Dar, cum am notat, se putea anticipa dimensiunea acestui soc combinat? Reactia puternica din ultimele luni este o incercare de a arata ca nu s-a abdicat de la mandatul de a se ocupa de stabilitatea preturilor, chiar daca factorul generator al puseului este pe latura ofertei, nu a cererii agregate in principal. Important este ca asteptarile inflationiste sa nu se modifica si sa nu se intre intr-o vrie de crestere persistenta a inflatiei indusa de spirale preturi/salarii si abuzuri de pozitii dominante pe piete, de aparare a marjelor de profit. In plus, bancile centrale din economii emergente nu emit monede de rezerva si pentru ele dinamica cursului de schimb conteaza mult.

Nu cred ca in SUA se poate ajunge la inflatie de doua cifre, la o stagflatie cauzata preturile la titei si rate de politica monetara de doua cifre (vezi mandatul lui Paul Volcker la sefia Fed in deceniul 9 in secolul trecut). Datele in economia mondiala sunt totusi altele acum; ratele naturale ale dobanzii (ce egalizeaza economisirea cu investirea) in prezent sunt mult mai joase decat acum 30-40 de ani. Si in Europa, ma refer la UE, mi se par fanteziste rate de politica monetara de doua cifre. Inflatia nu va fi scapata de sub control, in opinia mea. Asa cum a fost injectata baza monetara in sistemul financiar prin QE tot astfel poate avea loc o operatiune inversa, prin vanzari de active financiare, alaturi de schimbari in ratele de politica monetara. Chiar daca se va manifesta o dominanta fiscala in numeroase tari, bancile centrale au mijloace sa actioneze.

Ca si bancile centrale din Cehia, Polonia, Ungaria, BNR va continua intarirea politicii monetare, inclusiv prin cresterea ratei de politica monetara. Dar a duce rapid rata de politica catre niveluri pozitive, cum sustine o logica monetarista

rudimentara, ar duce economia in profunda recesiune, ar adanci o stare economica oricum grava, suprapusa peste criza sanitara. Aceasta nu inseamna insa sa nu ai o reactie clara, sa semnalezi ca nu se ignora magnitudinea puseului inflationist. Sigur, se poate discuta privind pasii de intarire a politicii monetare.

6. Ce estimări aveți pentru primul trimestru din 2022 în cazul României (PIB, inflație, curs de schimb)?

R: Cresterea economica va incetini in primul trimestru din cauza noului val al pandemiei. Va incetini in anul ce vine, cum am mentionat, intrucat 2021 este anul unui rebound puternic dupa perioada de lockdown; survine si mersul pandemiei cu valuri successive foarte urate in Romania, o iarna foarte dificila sanitar, economic, social, o iarna a suferintei pentru numerosi cetateni.

Inflatia se va situa probabil nu mult diferit de nivelul de la finele lui 2021 in primul trimestru din 2022 fiind influentata de efecte de runda a si a treia ale cresterii preturilor la energie, dificultati in aprovizionarea cu materii prime si alte produse. BNR va apara stabilitatea leului. Esential este sa avem un guvern cu atributii depline, adica un buget realist si credibil care sa lucreze bine cu BNR si partenerii de dialog economic si social.

In 2022 trebuie sa reexaminam functionarea pietei energiei, care nu este una autentic concurentiala, cum cred unii. Romania importa energie, desi are un potential de productie considerabil. Dar asta este alta poveste. Trebuie sa descurajam abuzuri de pozitie dominante pe piata, sa nu se depinda covarsitor de energie ce isi gaseste pretul prevalent la nivelul spot/PZU.

7. Va mai urca anul acesta BNR rata dobânzii de politică monetară? Argumentați, vă rugăm.

Are sens ca BNR sa mareasca rata de politica monetara pana la finele acestui an, sa inaspreasca politica monetare. Ca si bancile centrale din Cehia, Polonia, Ungaria reactia trebuie sa fie fara echivoc si, repet, sa transmita mesajul ca eventuala persistenta a unei inflatie inalte nu este subestimata. Intarirea politicii a inceput la

noi cu ceva timp in urma; sa vede si in masuri macroprudentiale, care incearca sa modereze o expansiune prea riscanta a creditarii.

Oricum, BNR nu poate fi un factotum, nu este un vrajitor care sa rezolve problema consolidarii bugetare in Romania si nici nu poate sa reduca inflatia brusc, printr-o bagheta magica. Nicio banca centrala nu poate face asa ceva.

7. De ce crizele politice persistente de la noi nu au influență pe curs, bursă, piețe financiare în general?

R: Sunt explicatii, desi nu trebuie sa exageram cu o asemenea ipoteza. O explicatie este apartenenta la UE, care asigura un confort atat mediului de afaceri autohton cat si celui extern, societatii in ansamblu ca, de exemplu, se poate recurge la mecanisme de sprijin –cum este in domeniul sanitar, ca exista reguli in UE care protejeaza cetatenii de abuzuri ale statului, ale unor grupuri certate cu legi scrise si nescrise. Sunt fondurile europene, care inseamna mult pentru economia autohtona. Romania este in procedura de deficit excesiv si acest mecanism are probabil mai multa forta decat un simplu infringement de la regulile UE. Nici guverne care au avut politici prociclice in Romania nu au ignorat regula lui 3% deficit bugetar, chiar daca cifra nu avea relevanta data fiind pozitia ciclica a economiei. Exista multe afaceri, mari si mici care au relativa autonomie fata de politici guvernamentale prin finantare si pietele de desfacere si aprovizionare. Resurse europene, care au fost bine folosite de administratii publice locale si antreprenori, de mediul privat. Exista perspectiva ca ani buni tarile din centrul si Estul Europei sa creasca mai iute decat economiile dezvoltate din UE. Si nu in cele din urma, sunt apartenenta la NATO si parteneriatul strategic cu SUA, parteneriate cu tari mari din UE.

Cat priveste criza de acum, exista gandul ca finalmente vom avea un guvern cu sustinere clara in Parlament care sa lupte cu pandemia, sa construiasca un buget serios pentru 2022, sa puna in miscare PNRR.

Dar intrebarea Dvs trebuie sa nu omita slabiciunea relativa institutionala din Romania. Deciziile mari nu pot fi puse pe pilot automat. Sa ne gandim de pilda la gestionarea Pandemiei...

9. Mai trecem la euro? Dacă da, care ar fi un orizont de timp rezonabil? Dacă nu, vă rugăm să argumentați de ce.

R: Daca facem consolidare bugetara pana in 2024-2025 se poate intra in Mecanismul Cursurilor de Schimb/ERM2 si Uniunea Bancara (UB) in 2025-2026, iar in zona euro 2028-2029 --in ERM2, ce este antecamera la zona euro, se sta cel putin 2 ani.

Cu deficite mari nu vad cum se poate intra in ERM2 si UB. PNRR are un rol mare de jucat in a ajuta transformarea economiei autohtone, in a o pregati pentru un viitor cu multe provocari, inclusiv pentru aderarea la zona euro. Avem ragaz si sa incercam sa intarim institutii cheie, mecanisme de decizie, pentru a avea o economie, societate conform pretentilor unui stat membru al UE, cu echitate si fairplay –asa cum este normal intr-o democratie. Vedem cum pandemia, o criza sanitara care a fost gestionata jalnic, un sistem educational bulversat mai mult decat era cazul si coplesit de lipsuri de tot felul, precaritatea conditiilor de viata ale multor cetateni in raport cu ce arata situatia din tari vecine (Cehia, Polonia, Ungaria, etc), au aratat mai mult decat orice ca imparatul autohton nu prea are straie...o societate romaneasca zdrentuita. Chiar daca nu se pot contesta progrese economice in ultimele doua decenii.

Trebuie sa gandim insa pozitiv ca sa rezistam fiind sub asediu prelungit, in conditii tare vitrege, sa rezistam si sa ne mobilizam ca societate.